GER

74

December 2010

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 74
21. årgang – december 2010

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:
Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s

Oplag: 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

DANSK MONGOLSK SELSKAB

Formål:
(a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
(b) at udgive skrifter om mongolerne,
(c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
(d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
(e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab

Æresmedlem:
HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:
Ann Fenger Benwell (sup.)
Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:
www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK26 3000 0007 8415 82
Adresse: se under kasserer

Selskabets adresser:
Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@pc.dk

Kasserer: Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby
tel: 3322 3728
fax: 3322 3726
email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:
Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:
Kontingent:
150 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
250 kr. for husstandsmedlemskab.
500 kr. for firmamedlemskab.
Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

Med præsident Ts. Elbegdorjs besøg i Danmark 7.-9. oktober blev der mulighed for at tage dette 'familiefoto' af herboende mongoler og danske medaljemodtagere i 'Asia House' i Kbh's Frihavn. Forrest siddende fra Dansk Mongolsk Selskab Leif F. Petersen, Rolf Gilberg, Jan Koed og fra DTU Space Rene Forsberg. Herren med rødt slips er ambassadør B. Enkhmandakh fra ambassaden i Stockholm.

Indhold

Lån til en fremtid 3
Filtkursus for iværksættere 6
Præsident med visioner 8
No more nomader 10
Jernbaner i Gobi 11
Et budskab fra Gobi 14
Boortsog - mongolske klejner 16
Mongolsk mobimani 17
Velsignet af en mongolsk shaman 18
Fritz Mühlenweg 22
Aktuelt 25
Ny ambassadør i Mongoliet 25
DMS nyt 28

Altanchimeg med storesøster og tvillingerne.

Lån til en fremtid

Journalist og forfatter Mette Holm var i Mongoliet i foråret 2010, hvor hun bl.a. besøgte Dansk Mongolsk Selskabs NGO-projekter. I Danida-avisen 'Udvikling' bragtes i nummer 6 en rapport om Selskabets aktiviteter skrevet af Mette Holm. Artiklen bringes her med tilladelse af forfatter og redaktion.

Der er trangt hjemme hos Altanchimeg. Det lille vakkelvorne hus' centrale rum er familiens køkken – og systue for Altanchimeg og de fire andre kvinder i en selvhjælpsgruppe i Nalaikh, tidligere mineby et halvt hundrede kilometer øst for Mongoliets hovedstad, Ulaan Baatar.

Altanchimeg er 34 år, gift med en smed, der inspireret af hustruens selvhjælpsgruppe har oprettet en smedje sammen med slægt og venner. De har en datter på 10 år og 5-årige tvillingedrenge, der skal i skole efter sommerferien og med hjælp fra storesøsteren sidder og skriver tal og bogstaver i hver deres kladdehæfte.

Kvinderne oprettede den fælles systue i 2008 for lån fra det Sociale Partnerskabsnetværk (SPN), en NGO udsprunget af Dansk-Mongolsk Selskabs (DMS) mangeårige sociale arbejde i Mongoliet. De syr traditionelt tøj, har for længst afdraget deres lån og netop optaget et nyt på 1,5 mio. tugrik (godt 5.500 kr.), som dels er investeret i en ny symaskine, dels skal bruges på en tilbygning, så systuen kan flytte ud af Altanchimegs køkken.

Opsparingens kunst

– Før arbejdede jeg alene. Somme tider var der intet at lave. Andre tider fik jeg ordrer så store, at jeg måtte afslå, fordi jeg ikke kunne overkomme det, fortæller Altanchimeg.

– Nu kan vi producere mere og bedre. Jeg tjener flere penge; det gør vi alle fem. Og så har jeg lært at spare op; det kendte jeg ikke til tidligere. Det er meget vigtigt for os nu, i forretningen, i husholdningen og også

i min mands smedje, siger hun. – Det betyder, at vi kan planlægge.

DMS' mikrokreditprojekt løber over 4 år fra 2007-11. Danida står med 4,9 mio. kr. for broderparten af finansieringen. DMS har udtænkt og skudt 150.000 kr. i projektet.

Konceptet er enkelt: Et lån på 100.000 tugrik eller ca. 375 kr. til etablering af en levevej; det kan være et drivhus, en symaskine, frø og spirer til at dyrke grøntsager, værktøj til reparationsværksted.

Der er mange fine eksempler – næsten 1000. For næsten 1000 familier i fem aimag, der svarer til provinser, har optaget lån og stiftet selvhjælpsgrupper siden 2007.

Bulgan Njama fra DMS fortæller, at formålet er styrkelse af fattige familier, så de bliver i stand til at klare sig selv og får overskud til at hjælpe andre.

Hæfter i fællesskab

Selvhjælpsgrupper på fem personer hæfter for hinandens lån i fællesskab for at stive hinanden af og for at mindske fristelsen til måske ikke at betale tilbage. Lånet afdrages med 2% hver 14. dag.

Halvdelen af de tilbagebetalte penge er øremærket til nye lån til gode betalere – som Altanchimeg og hendes kolleger – lån til nye medlemmer samt til forbedring af f.eks. det lokale boligmiljø eller børnenes vilkår.

Den anden halvdel går til selvhjælpsgrupperne i det større fællesskab: en andel til de forenede selvhjælpsgruppers fælles faciliteter, en til etablering af en ny selvhjælpsgruppe og en til organisatoriske aktiviteter, f.eks. oplysningskampagne til værn om miljøet eller sunde spisevaner for børn.

Tilbagebetalingen til fælles anvendelse skal anspore til forpligtelse til overholdelse af procedurer og regler, ansvar over for fællesskabet, til at spare op og til styrkelse af den enkeltes værdighed med overgangen fra passiv modtager eller klient til selv at være ansvarlig. Og endelig skal tilbagebetalte penge »genbruges« til at oprette nye selvhjælpsgrupper. For som Bulgan Njama siger:

– De skal lære at klare sig selv, påvirke og hjælpe andre i samme situation og i sidste ende påvirke samfundet. De skal også lære at passe deres egen familie, være gode til at opdrage deres børn og håndtere krisesituationer i hjemmet. Den slags skal man også lære, siger hun.

Fra formynderi til frihed

For der er mange nye problemer i Mongoliet. Syv årtier som vasalstat med stabil kommandoøkonomi og betydelig forsyningssikkerhed til gengæld for at være Sovjetunionens buffer til Kina. Arbejde til alle var givet, arbejdsløshed var forbudt; flertallet levede nomadetilværelsen på steppen.

I dag er der stor frihed, men langt fra alle kan finde et eksistensgrundlag i dette opbrud, som – når man sammenligner med andre lande i samme proces – ellers går godt. Bulgan Njama, der selv er fra Mongoliet, siger:

– I dag er der arbejdsløshed og fattigdom. Det kendte man jo slet ikke før.

SPN arbejder i fem aimag, hvor et overordnet socialt partnerskabsnetværk i det lokale aimag-center tjener som mødested, undervisningscentral og inspiration til oprettelse af flere selvhjælpsgrupper.

SPN har sekretariat i Ulaan Baatar, som koordinerer, støtter demokratisering og inspirerer og uddanner til, hvordan man tager vare på egne interesser i forhold til samfundet og staten.

F.eks. kan selvhjælpsgrupper i et lokalområde gå sammen om at løse et fælles affaldsproblem; enten ved selv at gøre noget ved det eller opfordre lokalmyndighederne til at

leve op til deres ansvar med kommunal renovation.

Selvhjælpsgrupperne arbejder med indkomstfremmende aktiviteter, som de har færdigheder til eller er mest interesserede i. Det kan være forarbejdning eller fremstilling af honning, henkogning af bær og grønt, filtsko og støvler, reparation af tøj og ting – meget lidt bliver smidt væk i Mongoliet – bageri eller andet.

Selvhjælpsgrupperne arbejder for sig selv på mikroplanet. Og de går sammen om større projekter af fælles interesse i det større partnerskab.

En onsdag i marts er Nalaikhs selvhjælpsgrupper til træf, kaldet forum, på byens rådhus. En ung kvinde, lektor i økonomi på Ulaan Baatar Økonomiske Institut, fortæller om privatøkonomi, budgetlægning og regnskabsføring. Omkring 75 mennesker – flest kvinder – lytter og noterer flittigt. Salen er propfuld med ekstra stole langs væggene.

Talenterne blomstrer

Ind imellem er der underholdning: To gæve ældre herrer synger tostemmigt; den ene akkompagnerer på trækharmonikaen. En ung kvinde i stramtsiddende rød tylskjole synger duet med ung mand i guldlaméjakke; når først, der tages hul på talenterne, synes der ingen grænser.

I vindueskarmene og på et stort bord ligger eksempler på selvhjælpsgruppernes produkter: diverse henkogt frugt og grønt på glas, filttøfler og -figurer, billedtæpper, moderne tøj med udgangspunkt i den traditionelle *del*, træskærerarbejde oma. Ikke alles arbejde kan udstilles, f.eks. ikke det fra fem unge mænd, der har slået sig sammen om at reparere dæk.

Bulgan Njama forklarer, at det langsigtede mål er, at selvhjælpsgrupperne smelter sammen til lokale græsrodsorganisationer, der effektivt er i stand til at varetage lokalsamfundets interesser; det kan, som nævnt, være affaldsindsamling eller at gøre omgivelserne grønnere; det kan også være aktiviteter på skolen, drikkevandsforsyning, forbedring af boligmiljøet og alt det andet vigtige i hverdagen. Nogle arbejder i en børnehave en dag om ugen, andre har lavet et bibliotek; man kan støtte sit lokalområde på mange måder.

Mongolerne har ringe erfaring med på denne måde selv at tage affære – og hele tanken om kollektiver som i sovjettiden ligger dem fjernt. Men når de først har fået inspirationen til samarbejdet på græsrodsplan, går det stærkt med at tage ansvar for sig selv og for fællesskabet.

Tekst og foto:
Mette Holm

Filtkursus for iværksættere

Kirsten Julie Smådahl har i mange år arbejdet professionelt med håndarbejdsteknikker og har stor erfaring med projekter i Mongoliet. Det var derfor med glæde, at Kirsten og kollegaen Ingrid Evjenth modtog opfordringen fra Dansk Mongolsk Selskab om at arrangere filtkurser for mongolske iværksættere.

I forbindelse med kursusaktivitet for den lokale NGO *Social Partnership Network* i Ulaanbaatar besøgte vi nogle iværksætterprojekter i Dornogobi Aimag. I Sainshand havde vi et møde med nogle af de kommende kursusdeltagere, som viste os en del produkter, der gav os inspiration til de emner, vi skulle lægge vægt på i kursusforløbet.

Det var flot at se, hvor målbevidst de forskellige grupper havde arbejdet. De havde fået udbetalt mikrolån, som skulle tilbagebetales over 2 år. Foruden kursusdeltagerne var der privatpersoner med små projekter som melondyrkning og grønsager på friareal, drivhus med tomater, paprika, agurker, bønner m.m. Der var også et bageri og osteproduktion. Deres aktiviteter bar præg af en ihærdig indsats og fornuftigt indkøb af udstyr.

Vi blev også vist rundt i et strikkeværksted, hvor de var i fuld sving med flere modeller til salg i butikker både i Ulaanbaatar og andre steder i Mongoliet.

I et filtatelier var de ikke kommet så langt endnu, men deres souvenirmodeller var godt håndværk. Det var nu ikke den slags filt, som mit kursusprogram lagde op til. Det var tydeligt, at de havde behov for nye teknikker. Og det så jeg frem til at indvie dem i.

Vi holdt et møde med personalet og vore tolke, hvor vi lærte hinanden at kende og gennemgik hele kursusforløbet. På selve kursusdagen var alt parat med trykt program. Meget professionelt udført.

Dag 1

Kurset strakte sig over 3 dage i september fra 9 til 17 med en frokostpause fra 13 til 14. Om formiddagen på kursets første dag præsenterede vi os selv og gennemgik kursusforløbet med deltagerne. Jeg fortalte om figuranalyse med tøj og former i forbindelse med hals, hoved og hår, mens Ingrid holdt et foredrag om farvefilosofi.

Derefter fortalte jeg om personlig fremtræden i forhold til tøj og farver, hvor vi lagde vægt på at få det typisk mongolske frem med hensyn til ornamenter og symboler.

Efter frokost blev deltagerne delt i to grupper: praktisk strikning og filtning med genbrug.

Ingrid og jeg havde fået tildelt hver vores tolk, og min tolk, Boyama, var bare helt super: en dygtig lærer ved universitetet med videnskabelig tekstilteknisk baggrund og kostumehistorie.

I filtningsgruppen gennemgik vi emnet mongolske ornamenter og symboler. Jeg opfordrede deltagerne til at holde øjnene åbne alle steder, hvor de færdes: teatre, museer, udstillinger og i gamle skrifter. Men også at kreere egne ornamenter og motiver ud fra naturen, dyreverdenen eller deres egen frie fantasi.

Vi gik i gang med filtenålen og nålede en blomst. Derefter blev den vådfiltet. Nogle fik hjælp til en lille taske eller pung til at sætte blomsten på. Der var utrolig megen entusiasme og gåpåmod. Utroligt så fint det gik med 18 deltagere i ét rum og tre ved hvert bord.

Efter endt kursusdag holdt vi et møde med lederne og tolkene, hvor undervisningen blev evalueret og næste dags undervisning forberedt.

Dag 2

Jeg startede dagen med at fortælle om forskellige filtemetoder: håndfiltning, rulle- og kasteteknik,

dampning, med cykel og hest (men det vidste de jo). Derefter fortsatte jeg med at vise dem flerlagsfiltning med opklipning og opskæring som til mine øreringe. De noterede flittigt ned.

Vi gik videre med frihåndsfiltning af blomster. Med finfibret uld (gave fra Hillesvåg Uldvarefabrik sammen med 30 nåle) lagde vi farvet uld på bobleplasten og filtede blomster med støvdragere og stilk. De blev så optaget af denne teknik, at det resulterede i mange brystblomster. Da vi var færdige, fik Ingrid og jeg en fin buket hver.

Om eftermiddagen startede vi med at finde alt det genbrugsmateriale, vi havde, frem. Jeg demonstrerede integrering af udklippede stykker, som blev til forsiden på små tasker eller til mobiltelefoner. Samtidig lærte de også at filte hul form, filte lange hanke og pyntesnore.

Jeg viste dem genbrugsklip syet på opløselig plast til et fint sjal. Det var noget helt nyt og hokus pokus. Det var næste dags projekt, så nu kunne de gå i tænkeboksen og forberede næste dags arbejde.

Dag 3

Til hver enkelt af deltagerne havde jeg medtaget plast til en krave, et slips eller lignende. De placerede stykkerne, garn og uld, og riede det på plasten. To specielle symaskiner blev trådede, og så kløede de på. Syede over på kryds og tværs, så de fik lavet et helt nyt stykke stof af gamle strikkede og vævede ting.

Vi udkogte så plasten, efterhånden som produkterne blev færdige. Det var sømeksperterne, som syede i en rasende fart, for her skulle der laves produktptøver.

Der blev lavet mange fine prøver, og vi diskuterede, hvad de forskellige kunne bruges til: både som besætning eller paneler på tøj, skulderpynt på strikketrøjer, låg på tasker og lignende. Teknikken er utrolig alsidig, og det er virkelig genbrug.

Man kan imidlertid ikke købe plast i Mongoliet, så jeg måtte have et alternativ. Det blev så samme teknik, men på tynde stoffer som tyl, gaze og tynde silkegaze-gardinstoffer, således at det forblev transparent.

Jeg havde fået fat i tynde gardinrester i en butik, og det blev delt ud. Frodige ideer tog form, og mens de arbejdede, løb jeg til og fra, hjalp og rettede og fortalte og demonstrerede reservationsteknikken, hvor flere lag uld med plast imellem kan filtes samtidig og blive til et relief.

Også en sten blev filtet ind i uld, derefter klippet op og kanten filtet. Det indlagte ligner så næsten et »øje« i filten. Perler på en strikkepind var vældigt spændende, og jeg er sikker på, at mange smykkeideer tog form i tænkeboksene.

Tolken var med mig hele vejen. Det gik over al forventning. Hun var helt unik med sine tekstilkundskaber. Vi delte sæben, som vi havde revet og opløst i vand. Den var blevet fast som gele og kunne skæres i stykker. Det var populært.

Om aftenen evaluerede vi kurset. Alle var vældigt fornøjede; det viste den fine afslutning, vi havde med glade smil, taler, diplomuddeling og gaver samt den efterfølgende fest med fotografering til den store guldmedalje.

Der blev serveret produkter fra de forskellige projekter: grønsager, meloner, tomater, ost, pølse og lækkert tilbehør. Ja, de kan, og de vil, og de får udrettet noget – med lidt lån og hjælp. ■

Kirsten Julie Smådahl

Mine ivrige filtere kom fra forskellige aimag.

Præsident med visioner

Foto: Ganaa Nasan

Under den mongolske præsident Ts. Elbegdorjs officielle besøg i Danmark i begyndelsen af oktober havde journalist og forfatter Mette Holm lejlighed til at stille præsidenten nogle spørgsmål om Mongoliets aktuelle udfordringer.

Mongoliets præsident Elbegdorj tilpasser sig Mongoliets svingdørspolitik. Han skal have noget fra hånden, når han er ved magten – det var i den nu 47-årige præsidents første periode som ministerpræsident i 1998, at han fik indført en lov om pressefrihed og begyndte at inddrive skatter til den skrøbelige økonomi. Statens eneste nævneværdige indtægt dengang var skat fra en russisk-mongolsk joint-venture-mine, som ikke havde betalt skat i 2 år. Elbegdorj fyrede lederen og fik virksomheden til at betale skat.

Hver gang han har haft magt til det – som ministerpræsident i to omgange, som flertalsleder i parlamentet, Den store Hural, og nu som præsident siden juni i fjor – går han løs på Mongoliets problemer, inden de gamle kommunister i ny forklædning atter kommer til magten i Mongoliets demokrati, der med sine bare 20 år endnu prøver sig frem.

Elbegdorj har indstiftet en mindedag for sovjettidens politiske ofre såvel som en rehabiliterings- og erstatningsmekanisme til ofrene og deres efterladte. Enkelte internationale kommentatorer kalder ligefrem Elbegdorj for Mongoliets Thomas Jefferson.

Han var én af de 13 unge ledere af landets fredelige revolution for demokrati i begyndelsen af 1990. Han har grundlagt en uafhængig avis og en tv-station i et statsstyret medielandskab, og tidligere i år erklærede han, at eftersom han finder dødsstraf utidssvarende og upassende for et civiliseret land, vil han bruge sin vetoret som præsident til at benåde dødsdømte. Det betyder, at Mongoliet nu i praksis ikke har dødsstraf, om end det stadig er tilfældet på papiret.

Han har bidraget til udformningen af Mongoliets forfatning og i det hele taget været meget aktiv i oprettelsen af det nye Mongoliet – fra omstyrtelsen af det gamle sovjetiske marionetstyre til indførelsen af demokrati, værn om menneskerettigheder, markedsøkonomi og privatisering af dyreholdet – hvilket ikke er så lidt i et land med omkring 40 mio. heste og andre høveder.

En hård vinter kostede mange millioner dyr livet. 9000 nomadefamilier mistede hele bestanden og måtte pakke geren sammen og drage til byen for at prøve at skabe sig en tilværelse dér. Alle var forberedt på en hård vinter i fjor, men ingen var forberedt på, at den blev *så* hård. Det barskere klima, der kan betyde ned til 50 minusgrader om vinteren, tilskrives klimaforandringerne.

40% af de knap 3 mio. mongoler lever fortsat som nomader på steppen. Staten har lavet hjælpeprogrammer for de, der blev hårdest ramt i vinter, og i år ruster staten sig bedre til vinteren med forråd og udstyr. Nomaderne lige så, siger Elbegdorj – der som alle mongoler kun bruger ét navn.

Elbegdorj prøver ikke at bilde nogen ind, at Mongoliet er et mønstersamfund, og han bruger ikke megen tid på at smage på sin hidtidige succes. Han vil hellere tale om den vigtige opgave, det er at gøre omverdenen – især de fjernere, såkaldte tredje naboer – bevidste om Mongoliet og landets mange muligheder; og således ad omveje også risikoen for at blive opslugt af de nærmeste naboer.

Præsident Elbegdorj var ledsaget af en erhvervsdelegation under besøget i Danmark, og han var glad for at opleve dansk erhvervslivs interesse i Mongoliet: »Det var en glædelig overraskelse at møde flere end 20 danskere, der har gjort forretninger i Mongoliet i 10-15 år; det er vigtigt for det mongolske samfund, så jeg sagde, at jeg håber, de fortsætter og også udvider«, siger Elbegdorj, der bl.a. håber på delinvesteringer fra fjernere naboer i mineindustrien, så den ikke helt og aldeles kommer på kinesiske hænder.

Som en arv fra de 70 år som sovjetisk vasalstat er Mongoliet stadigvæk alt for afhængig af olie- og kulfyrede kraftværker. Og det er et problem. »Og svaret er selvfølgelig vedvarende energi og miljøvenlig teknologi, og her er Danmark jo førende i verden. I Mongoliet er vi

hårdt ramt af klimaforandringerne, og vi må finde nye måder at gøre tilværelsen lettere for folk. 70% af Mongoliet er ørken, og her er det ekstra nødvendigt med vedvarende energi.«

Elbegdorj påpeger, at den megen stabile blæst i Mongoliet gør vindkraft oplagt og solenergi ligeså. Solen skinner 300 dage om året i Gobiørkenen – en ressource som nomaderne har udnyttet i en del år efterhånden. Der findes 100.000 solfangere i Mongoliet, fortæller Elbegdorj stolt.

Og han håber på samarbejde med Danmark på vedvarende energi – såvel som i landbrug; både dyrkning, kød- og mejeriproduktion – og også udbygning af infrastrukturen.

Samarbejdet med små lande som Danmark og f.eks. Finland er et vigtigt led Mongoliets strategi. Et andet, som slet ikke er til at komme udenom, er beliggenheden klemt inde uden adgang til havet mellem Kina og Rusland.

Her taler Elbegdorj offentligt helt konsekvent om fordelene ved dén position. Han taler om storartet naboskab og siger: »Vi bliver nødt til at drage nytte af vores placering. Begge vore enorme naboer indtager en voksende rolle i verden og verdensøkonomien, og det skal vi udnytte: Vi kan blive et knudepunkt mellem de to store i vores region, finansielt såvel som infrastrukturelt. Vi bliver nødt til at vende vores mindre gunstige omstændigheder til en fordel, og derfor er vi i færd med at udbygge infrastrukturen med nye jernbaneforbindelser, nye lufthavne og nye veje. Det er meget vigtigt.«

Et tredje vigtigt led i Mongoliets overlevelsesstrategi er det internationale engagement, som er betydeligt både i forhold til landets knap 3 mio. indbyggere og bruttonationalindkomsten. Her praler Elbegdorj alligevel en lille smule: »Mongoliet er største bidragyder i verden til fredsbevarende indsats i forhold til bruttonationalindkomsten«, forklarer han.

Mongoliet har eller har haft soldater i bl.a. Irak, Kosovo, Afghanistan, Tchad, Sierra Leone, Sudan og sender snart nogle til Libanon. »Militærtjeneste og hjælp til andre lande og mennesker ligger i vores gener«, siger Elbegdorj. »I Djengis Khans tid« – som vi andre måske ikke lige erindrer som mongolernes mest vennesæle epoke – »I Djengis Khans tid«, siger Elbegdorj, »beskyttede vi mongoler Silkevejen. Vi værnede også om og forvaltede en ny verdensorden dengang.«

Men nu om dage er det noget andet. Nu om dage rejser de mongolske soldater ud i fredeligt ærinde, siger Elbegdorj. »Den største forskel mellem vores og andre landes indsats med fredsbevarende styrker er, at vi – befolkningen, soldaterne og deres familie – *aldrig* stiller spørgsmålstegn ved, hvorfor vi sender soldaterne ud på farefulde opgaver.«

Elbegdorj finder forskellen interessant og vil bruge befolkningens opbakning til at øge Mongoliets bidrag til fredsbevarende opgaver rundt om i verden. Ingen mongolske soldater har endnu mistet livet på mission, hvilket Elbegdorj naturligvis er lykkelig for. Men han mener ikke at tab af menneskeliv vil ændre på den folkelige opbakning til international indsats.

Og nu vi er ved historien: Elbegdorj snakker begejstret om »de russiske danskere« – Henning Haslund-Christensen og de andre eventyrere, der i 1920'erne drog til det nordlige Mongoliet og lavede forsøgsgård. De eneste hvide mennesker, mongolerne kendte dengang, var russere – derfor kaldte de ekspeditionen for »russiske danskere«, og de mindes den dag i dag med varme i Mongoliet. ■

Mette Holm

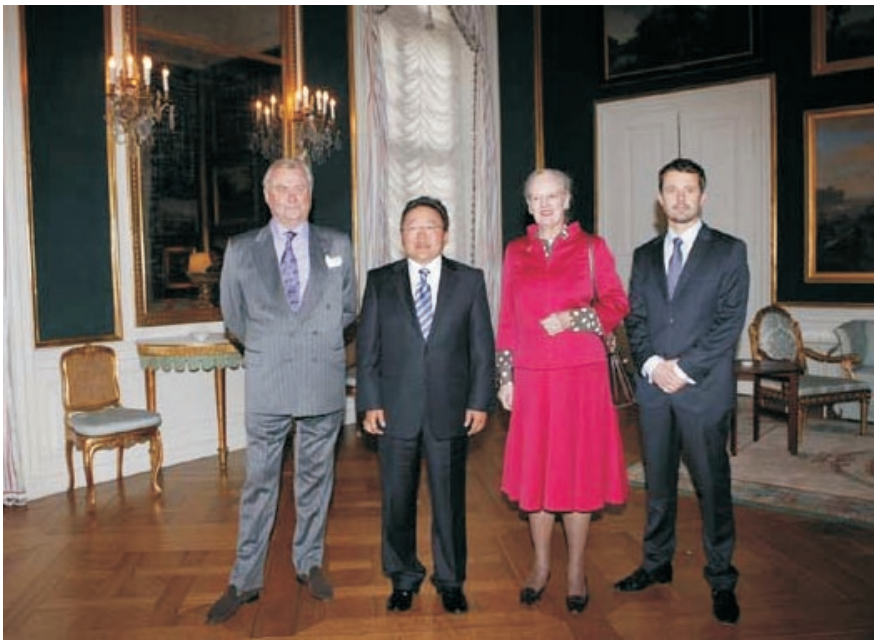

Den mongolske delegation kom til Danmark torsdag den 7. oktober om aftenen efter et tilsvarende statsbesøg i Finland. Om fredagen var præsident Ts. Elbegdorj inviteret til frokost hos regentparret på Amalienborg. HKH kronprinsen deltog i frokosten.

No more nomader

- råstoffer udfordrer steppelandet

Indtil for nyligt omtalte mongoler sig ofte som »tiggere siddende på toppen af en bunke guld«. Landet rummer umådelige, men for en stor dels vedkommende endnu uudnyttede mineralforekomster. Indtil for nyligt var lønningerne små og beskæftigelsen ringe. Der var ikke det store udvalg i hovedstaden Ulan Bators butikker – bortset fra tørret kød, grønsager og pelshuer.

Men med søsætningen af flere store mineprojekter truer nye udfordringer. De vil komme til at konfrontere politikerne med nye problemområder: Hvordan håndterer man et lovende økonomisk opsving uden at ødelægge miljøet eller landets spæde demokrati?

Kun få tvivler på, at der er et opsving på vej. IMF forudser en tocifret årlig vækstrate for de kommende år og en firdobling af BNP pr. indbygger – nu sølle $2.000 – indtil 2018. Især to miner i Mongoliets sydlige Gobi-område forventes at levere størstedelen af den nye vækst. Den ene af dem, Oyu Tolgoi, fik grønt lys sidste år; den vil levere rundt regnet 40 mio. ton kobber, foruden guld. Den anden er en eksisterende kulmine, Tavan Tolgoi, som får tilført ny kapacitet, herunder vej- og jernbaneforbindelser til hovedkunden Kina (surprise, surprise).

Regeringen kommer til at drage stor fordel af det nye opsving: den ejer en tredjedel af Oyu Tolgoi (et canadisk firma, *Ivanhoe*, ejer resten). Alligevel opfatter landets præsident, Tsakhiagiin Elbegdorj, udviklingen som potentielt farlig: »Hvis vi får en kraftig indkomstudvikling og langt større profitter i et dårligt system med dårlig regeringsførelse, tror jeg, Mongoliet kommer i vanskeligheder«, siger han.

Mongolsk politik er allerede baseret på bidrag, hvor politikere til stadighed tilbyder kontanter og andre goder i bytte for stemmer. Svulmende pengekasser under regeringskontrol vil kunne forstærke de dårlige vaner. Korruptionen kan få en opblomstring – som den gjorde i 1990'erne i kølvandet af en hurtig privatisering af statsejede forretninger kort tid efter, at landet var trådt ud af Sovjetunionens skygge og indførte demokrati. Faktisk virker dette scenarium sandsynligt, da mange ældre og erfarne medarbejdere i mineindustrien er involveret. Og selv samfundsnyttige offentlige udgifter vil kunne skubbe til inflationen.

En økonomi, der er bundet op på nogle få råvarer, er også sårbar over for store prisudsving. Derfor er der vedtaget en ny lov om finansiel stabilitet, hvor man indekserer varepriserne til brug for den statslige budgetlægning. Når priserne overstiger indekset, skal overskuddet overføres til en »stabilitetsfond«. Hvis priserne falder, kan regeringen trække på fonden for at dække sine udgifter.

Der bliver også taget andre forholdsregler. Den nye anti-korruptionslov er blevet vedtaget, og Elbegdorj har forsikret om, at han vil medvirke til at fremme investeringer i andre sektorer som fx turisme, finans og udlicitering. Han siger, at minedriftens bidrag til øko-

nomien bør formindskes fra de nuværende 70% til omkring 20% i løbet af 20 år.

Det lyder usandsynligt. Men der er trods alt håb om, at Mongoliets nuværende ledere, som er bedre uddannet end deres forgængere, i det mindste forstår dilemmaerne i forbindelse med styringen af de kommende rigdomme og de forventninger, der følger i kølvandet. »Det er et spørgsmål, om vi bliver et Nigeria eller Chile«, siger en ældre regeringsrådgiver – i et land på hastig vej væk fra sin søvnige nomadefortid. ■

Publiceret 21.10.10 på hjemmesiden www.economist.com under rubrikken *Nomads no more*.

The Economist

Jernbaner i Gobi

Den 24. juni godkendte parlamentet regeringens planer om en udbygning af det statslige mongolske jernbanenet. Formålet er at imødekomme behovet for effektiv transport af råprodukter fra de mange mineralforekomster, der står foran en udnyttelse i de kommende år.

Konkret handler det i første fase om at bygge en jernbane, der forbinder de betydelige mineralforekomster ved Oyu Tolgoi, Tavan Tolgoi og Tsagaan Suvarga med det allerede eksisterende jernbanenet for at kunne transportere råprodukterne til oparbejdningsanlæg og til udenlandske markeder ad flere forskellige kanaler. I denne forbindelse lægger man særlig vægt på den kommende industripark ved Sainshand.

De politiske forhandlingerne har stået på i flere måneder, bl.a. har der været diskussion om sporvidden. Det endelige forslag blev i en lettere modificeret udgave vedtaget af et flertal i parlamentet på 89,4%.

De eksisterende ca. 1.800 km jernbane i Mongoliet har en sporvidde på 1.520 mm, kaldet bredspor. Rusland har samme sporvidde, mens Kina benytter en smallere sporvidde på 1.435 mm, kaldet normalspor. Forskellen i sporvidden nødvendiggør omladning ved grænsen mellem Mongoliet og Kina.

Nogle af parlamentarikerne pegede på, at en jernbane i sydlig retning mod Kina ville være kortere end en bane i nordlig retning. Dermed ville den blive billigere i anlæg, transportomkostningerne ville blive lavere og produkterne komme hurtigere på markedet. Endvidere ville det være optimalt at anlægge jernbanen med normalsporvidde for at matche jernbaneforholdene hos Mongoliets sydlige nabo.

Man besluttede sig dog for i første fase at bygge en 1.100 km lang bredsporet jernbane fra Tavan Tolgoi i vest via Sainshand til Choibalsan i øst (se kortet næste side).

Kh. Batulga, minister for veje, transport, anlæg og byudvikling, udtalte: »Det er regeringens politik at optimere statens indtægter ved at transportere gods så langt som muligt på mongolsk territorium. Vi er imod at transportere uforarbejdede råprodukter. Vi prioriterer nyanlæg, at skabe arbejdspladser og etablere produktionsanlæg i Mongoliet. I stedet for at sælge kul vil vi oparbejde kokskul, som derefter skal eksporteres til de industrialiserede lande i Nordøstasien, Korea og Japan, som har et stort behov for kul, men få råstoffer. Regeringens planer bygger på den antagelse, at mongolsk kul kan blive konkurrencedygtigt i forhold til australsk kul i den russiske by Vladivostok og på den koreanske halvø.«

Da Sainshand er placeret i et knudepunkt tæt på flere store mineralforekomster, har regeringen foreslået, at der bygges en bredsporet jernbane i nordlig retning. Dermed kan den kobles til den allerede eksisterende jernbane i forbindelse med den planlagte industripark ved Sainshand. Her vil man etablere et oparbejdsningsanlæg for kul fra Tavan Tolgoi, kobber og molybdæn fra Oyu Tolgoi og Tsagaan Suvarga og jernmalm fra Darkhan- og Selenge-regionerne.

Regeringen er overbevist om, at man ved at bygge en jernbane til den kommende industripark i Sainshand vil fremme industrialiseringen af Mongoliet, styrke samfundsøkonomien og den sociale udvikling. Endvidere giver det mulighed for at eksportere produkter, der ikke kun er afhængig af afsætningen på ét marked. Det åbner for muligheden af at sammenkæde eksport, import og transittrafik med andre landes markeder gennem både russisk og kinesisk territorium, hvilket har stor betydning for nationens sikkerhed. Og som nævnt skaber det grundlaget for en økonomisk og infrastrukturmæssig udvikling af Sainshands industripark.

For et land som Mongoliet, der ikke har direkte adgang til havet, går forbindelsen til verdensmarkedet via jernbaner med forbindelse til den transsibiriske jernbane. Det gør det muligt at eksportere forarbejdede produkter både via russiske havne og havnen i Tianjiin.

Selv om det i første omgang er besluttet at anlægge en bredsporet jernbane, er det stadig muligt at anlægge næste faste som normalsporede baner, der ikke vil komme til at krydse den nuværende. Når der i næste fase skal anlægges baner på i alt 900 km til forskellige grænsestationer, vil regeringen undersøge, om banerne skal være bredsporede eller normalsporede. Spørgsmålet vil blive fremlagt i parlamentet til politisk behandling.

Den 11. september blev der i Chinggis Khaan Hotel holdt et orienteringsmøde om de kommende udbud af nye jernbaneprojekter i Mongoliet. På mødet fortalte repræsentanter for de mongolske myndigheder om planerne på jernbaneområdet, om koncessionslovgivningen, om forundersøgelserne og finansieringen. Forskellige interessenter og investorer fik herefter lejlighed til at komme med deres kommentarer.

Viceministeren for vej, transport, anlæg og byudvikling, A. Gansukh, fortalte, at Den Nationale Udviklingsstrategi (NDS) opererer med to udviklingsfaser, 2007-15 og 2016-21. Væksten i bruttonationalproduktet BNP på årsbasis antages at blive hhv. 14% og 12%, svarende til $5.000 og $12.000 pr. indbygger. Desuden forventes det, at BNP vil nå op på $41 mia.

1. German Institute for Economic Research, the Globalization of Steam Coal Markets and the Role of Logistcs: An Empirical Analysis, December 2009 (2003.01.06-2009.08.17
2. The Boston Consulting Group Railway Infrastructure Development Strategy for Mongolia (Final report for Phase 2) 16th October 2009 (2009.10.06 average pr

Han sagde endvidere, at udbudsbetingelserne og valg af entreprenør ikke alene er en sag for Mongoliet, men berører hele udviklingen i regionen. Den kommende jernbane vil ikke alene blive en bro til havet, men også eliminere afhængigheden af et enkelt marked og åbne op for en profitabel afsætning af Mongoliets naturressourcer.

Bygningen af den første etape på 1.100 km er beregnet til at vare 2½ år med et tilladt maksimum på 4 år. Nogle investorer betingede sig dog en byggetid på 2½-4 år.

Når første etape af jernbanen er færdig, vil den totale mængde godstransport på jernbane stige med en faktor 3,5, da eksportomfanget forventes at komme op på 50 mio. ton pr. år som følge af kulforekomsterne ved Tavan Tolgoi, kobberfeltet Tsagaan Suvarga samt forekomsterne af kul, kobber, wolfram, zink og fluoridmineral ved Arduunchuluun, Chandgana, Talbulag og Khuut. Med anlægget af jernbanens første etape vil man kunne transportere kul til Rusland, EU, Kina, Japan og Sydkorea.

Gansukh sagde, at man planlægger at fuldføre banens første etape i 2012, og at omkostningerne pr. kilometer jernbane ifølge de foreløbige beregninger vil være $2,5 mio. Det skal dog tages med forbehold.

Udbudsbetingelserne er parat, mens forundersøgelserne først afsluttes, efter at tilbudsgiverne er blevet hørt. Regeringen vil snarest beslutte, hvilken af to muligheder, der skal benyttes: *Build-Operate-Transfer* (BOT) eller *Build-Transfer* (BT). Man har heller ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til, om det internationale udbud skal ske i én eller to faser. Regeringen vil have taget beslutningen, når udbuddet offentliggøres.

Udviklingen i både Rusland og Kina går imod større tog, hvilket bør tages i betragtning. Derfor indgår der i betingelserne krav om tunge tog på sporvidden 1.520 mm. Som Ch. Ganbat, rådgiver for transportministeren, fastslog i sin præsentation på mødet, så er Mongoliet tvunget til at planlægge for en langsigtet vækst. Specielt hvad angår kultransport på jernbane, vil den på årsbasis efter al sandsynlighed nå op på 10 mio. ton i løbet af de næste 3 år, 30 mio. ton i løbet af 10 år og 70-100 mio. ton om 25-30 år.

Repræsentanter fra Den asiatiske Udviklingsbank, enkelte landes ambassader og russiske og kinesiske firmaer deltog i konferencen. Mere end 80 firmaer bl.a. fra Mongoliet, Korea, Japan, Kina har vist interesse for projektet. ■

Teksten er et sammendrag af artikler fra *The Mongol Messenger* 26(991):1,3 - 02.07.10 og 37(1002):1,6 - 17.09.10.

Note

Illustrationen side 11 er hentet fra en af de præsentationer, som de mongolske myndigheder bruger, når de skal informere inden- og udenlandske interessenter om de planlagte jernbaneprojekter. Billedsproget er tydeligt inspireret af gamle forestillinger om et industrielt paradis på jord. Den grønne dagsorden er her helt fraværende. *-red.*

Et budskab fra Gobi

Den 27. august holdt det mongolske ministerråd sit ordinære møde i et ørkenområde kaldet Gashuunii Khooloi i Bayandalai Sum, Ömnögov Aimag. Sandet dækker nu et område, der tidligere kunne dyrkes.

Statsminister S. Batbold sagde, at hovedformålet med mødet var at øge kendskabet til de globale klimaforandringer og foreslå løsninger.

Den mongolske miljøminister, L. Gansukh, oplyste, at de globale klimaforandringer synes at slå kraftigt igennem i Mongoliet. I løbet af de seneste 40 år er der sket betydelige forandringer i Mongoliets økosystemer grundet menneskelig aktivitet.

Ifølge statistikken er antallet af naturkatastrofer som tørke, zud, oversvømmelser, voldsom regn, stærke vinde og ørkenspredning steget i Mongoliet. De materielle ødelæggelser og økonomiske tab er fordoblet i løbet af de seneste 20 år. Desuden er dødeligheden som følge af ulykker, mave-tarm- og hjerte-karsygdomme stigende.

Ved mødets afslutning fastslog S. Batbold, at løsningen af klimaproblemerne ikke kun er et statsligt anliggende. Den enkelte borger må løfte sin del af ansvaret ved at ændre livsstil og mindske sit energiforbrug. I en appel til verdensoffentligheden manedes til ansvarlighed over for de globale klimaændringer.

Mongolske madopskrifter

Denne gang bringer vi en opskrift på boortsog, da den minder meget om de danske klejner, som vi spiser her op til jul. Boortsog er det mest udbredte bagværk i Mongoliet. Man laver dem i mange forskellige udgaver: med sukker, uden sukker, formet som firkanter, trekanter eller »klejner«. Man spiser boortsog i stedet for brød.

Boortsog - mongolske »klejner«

Ingredienser:

150 g smør eller margarine
5-6 spsk. sukker
½ tsk. salt
3 dl lunken mælk
25 g gær
500 g mel
1 l raps- eller solsikkeolie (til stegning)

Tilberedning:

Smelt margarine/smør og tilsæt sukker og salt.
Rør godt.
Kom lunken mælk i blandingen.
Rør gær i.
Kom mel i og lav en dej (som skal ligne dej til brød).
Lad dejen hæve i et par timer.
Varm olien til friturestegning.
Rul dejen ud (ca. ½ cm tynd).
Skær den i mindre stykker og form dem til »klejner«.
Kom boortsog forsigtigt i meget varm olie og steg, indtil de er gyldentbrune.

Buurma og **Selenge**

De tidligere opskrifter i serien blev bragt i Ger 60, 61, 64, 65, 68, 70 og 72.

Mongolsk mobimani

Louises 8 måneder i Mongoliet, som hun fortalte om i sidste nummer af Ger, gav rig anledning til refleksioner over større eller mindre kulturforskelle mellem Danmark og Mongoliet. Det gjaldt færdselskulturen, prisen på vodka og de til tider eksotiske madvaner. I tilfældet mobiltelefoner synes der dog kun at være tale om gradsforskelle.

8 ringtoner på de første 10 minutter af en forelæsning, telefonsamtaler under bordet til en undervisning og en lærer, som snakker i mobil midt i undervisningen. Eksemplerne er mange, når det gælder mongolske mobilvaner.

Personligt kom telefoni under bordet bag på mig, hvilket skete i samme time, hvor underviseren blev ringet op og tog den midt i en forklaring om kameravinkler. Mens øjnene var ved at trille ud ad hovedet på mig, reagerede størstedelen, som om det var den mest naturlige pause. Andre benyttede lejligheden til at tage håndspejlet frem og rette på make-up'en…

Set gennem en dansk linse kan det måske undre, at mange mongoler ingen hæmninger har, når mobilen ringer. De snakker løs – til konferencer, møder, undervisning, forelæsninger – et sikkert succesbarometer for en vellykket time er antallet af elever, som enten ikke er faldet i søvn, snakker med sidemanden, skriver sms'er eller snakker i mobil.

Selv har jeg prøvet alle scenarier, og på et tidspunkt kom jeg på den ultimative straf. Ingen oversidning, skældud eller løftede pegefingre – bare aflevering af mobi på mit skrivebord inden undervisning. For eleverne var det en af de større kameler at sluge, for mig en uhyrlig stille nydelse.

Når det så er sagt, så må jeg indrømme, at et imponerende træk ved mobiltelefonien er, hvor meget Mongoliet er med på beatet. Der er nærmest tale om mobimani. Uden at have statistisk belæg er mit klare indtryk, at alle samfundslag (måske lige med undtagelse af de hjemløse) har en mobiltelefon. Sågar nomaderne ude på landet, som lever, som man gjorde for tusinder af år siden, trækker en mobil frem af del'en og sms'er, som lå det bare i hænderne ligesom gedemalkning og klædesyning.

Jeg havde ikke regnet med, at det var så udbredt, og heller ikke, at mobiltelefonerne var så smarte; har endnu ikke set nogen med en Nokia 32-tyk eller lignende, så min utjekkede lukke-manuelt-op-telefon, som mangler den ene tast, er nærmest en skændsel mod den mongolske mobil-mode. ■

Louise Boo Jespersen

Deltager i Naadam-paraden i Ulaanbaatar 2008. Foto: Søren Zeuth

Velsignet af en mongolsk shaman

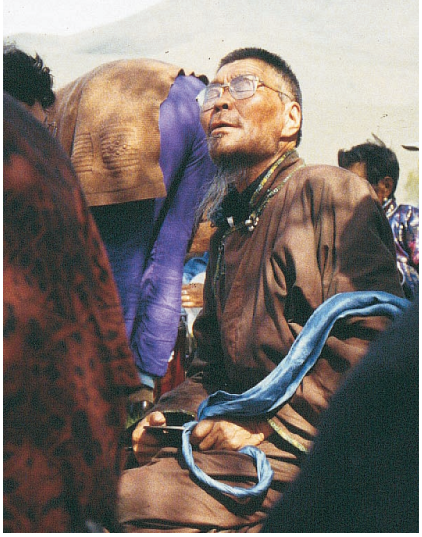

På en rygsæk-rejse rundt i Asien i midten af 1990'erne havnede den unge Curth Thraeschouw for en kortere tid i Mongoliet, hvor han tilfældigt blev bekendt med nogle mongoler, som havde forbindelse til shamaner. De tog Thraeschouw med til et besøg hos en mongolsk shaman.

Sommeren 1997 var jeg i Mongoliet og blev bekendt med en ung mongol, som en dag spurgte mig, om jeg ville med på en weekendtur for at deltage i en picnic, hvor der ville være en mongolsk shaman til stede. Han kendte til min interesse for shamaner. Selvfølgelig ville jeg det.

Tidlig om morgenen kørte vi østpå ud af Ulaanbaatar. Et stykke tid efter at byen var ude af syne, drejede bilen nordover og kørte videre et stykke tid. Jeg havde ingen fornemmelse af afstande eller tid. Lidt uden for en lille landsby slog vi os ned på græsset ved siden af nogle træer, som startede den bag ved liggende skov. Det største træ – faktisk en gruppe træer i skovkanten – var på forhånd blevet dekoreret med blå *hadak* for at markere stedet, hvor vi skulle være. Nogle få skridt derfra løb en flod forbi. Landskabet var smukt og fredeligt. Et rart sted at være.

Min mongolske bekendt talte stort set intet engelsk, og mit mongolske var ikke-eksisterende. Han ville meget gerne forklare, hvad der foregik, men jeg forstod ikke spor af, hvad han fortalte mig. Af en eller anden ukendt grund fik jeg lov at fotografere under begivenheden.

Efter ankomsten – før man fik sat sig – gik alle i retning med uret tre gange rundt om de træer, der var pyntet med blå hadak. Shamanen og hans hjælper havde sat sig nær de træer, der var dekoreret med blå hadak. Alle gæster sad i en halv rundkreds omkring ham med ansigterne mod ham. Den anden halvdel af rundkredsen var optaget af skovens træer.

Jeg husker, at der var omkring 30 mennesker til stede anbragt i små familiegrupper, som havde medbragt deres egen mad og drikkevarer. Jeg havde intet med, fordi jeg ikke var klar over, at det også var en picnic-tur. Men flinke mongoler lod mig smage noget af deres medbragte mad. Mens flokken sad og nød sin picnic, satte den ene lille gruppe mennesker sig en af gangen efter den anden foran shamanen i inderkredsen og stillede ham spørgsmål.

Shamanen var klædt i en almindelig *dell*, og havde mine bekendte ikke peget ham ud for mig, ville jeg have troet, at shamanen endnu ikke var kommet. For at kunne koncen-

trere sig bedre havde shamanen et gammelt kinesisk bronzespejl bundet til en lang hadak.

Shamanen løftede sin venstre arm og holdt i en blå hadak, mens han brugte højre hånd til at få bronzespejlet til at snurre rundt. På et passende tidspunkt stoppede han det snurrende spejl med sin hånd og så grundigt på et af de fire kinesiske skrifttegn, der fandtes på spejlets bagside. Om det hjalp shamanen med at finde sit svar, eller det bare hjalp ham med at koncentrere sig og vinde tid, eller han gjorde det for at få gæsternes opmærksomhed, ved jeg ikke.

Jeg sad i den yderste række af picnic-flokken langt fra shamanen. For mig så det ud til, at folk spurgte shamanen til råds, måske om et kommende bryllup (ville de to parter passe sammen) eller andre private eller personlige problemer.

Når en familie havde fået svar, vendte den tilbage til sin plads i picnic-kredsen, så andre kunne få pladsen foran shamanen. Med hver ny gruppe fik shamanen tilbudt en kop gæret hoppemælk, en kop vodka eller andre smågaver.

Under hele forløbet var der en synsk pige til stede. Hun var klædt i hverdagstøj. Hun holdt lav profil og virkede glad. Man kunne mærke, at hun blev behandlet med mere respekt end andre.

Mens picnicen var i gang, kom enkelte personer hen til hende, og de gik lidt afsides, for ikke at andre skulle høre, hvad der blev talt om. Man fortalte mig, at hun kunne »se«

ind i fremtiden og på den måde hjælpe sin klient til bedre at forstå livet. Hun havde en stærk udstråling.

Efter er par timer var der ikke flere, som ønskede audiens hos shamanen. Han trak sig lidt tilbage for at forberede sig på at skulle velsigne os alle. To af hans hjælpere hjalp ham med at få sin shamandragt på. En af hans hjælpere ville følge tæt efter ham under den følgende ceremoni for at sikre sig, at shamanen ikke kom til skade eller faldt, når en hjælpeånd tog bo i ham. Den anden hjælper bad folk om at lave halvcirklen større for at give shamanen bevægelsesfrihed i centrum.

Shamanens hovedtøj lignede en cylinder i stærke farver, blå med gule bånd og røde kvaster og med fjer strittende op af toppen. Shamanens ansigt var totalt dækket af tykke røde bomuldsfrynser blandet med hvide og sorte, som alle hang ned fra et gult bånd i hatten. På forsiden af den cylindriske hat var syet et billede af et dødningehoved og til begge sider nogle metal-»nøgler«. En shaman-»nøgle« er et stykke metal, som er rullet sammen til et kræmmerhus. Ofte hænger der tre styk sammen. De rasler, når shamanen bevæger sig.

Shamanens lange blå dell-lignende dragt var dækket med tykke lange frynser i hvidt og rødt. Måske skulle de symbolisere slanger. Shamanen havde en stor tromme med skind på den ene side (tamburin-type) og med et indvendigt håndtag. Trommestikken var af træ beklædt med skind.

På ryggen sad der på dragten, højt på skulderen, et stykke skind, hvorpå der sad mange fjer og magiske »nøgler«. Det var ikke muligt at tælle det præcise antal, fordi shamanen bevægede sig meget og hurtigt rundt. Der sad også et par vredne jernstænger på dragten. Både jernstænger og »nøgler« bankede nogle steder løs på nogle jernplader for at give lyd.

Støvlerne var af hjorteskind, hvor hårene stadig sad – udvendig.

Hver støvle havde tre »nøgler« hængende i en jernring midt på støvleskaftet.

Efter at have bragt sig i en tilstand, hvor shamanen kunne modtage hjælpeånder, hentede han den ånd, han skulle bruge for at velsigne flokken. Det var lidt voldsomt, da han fik ånden i sig. Hjælperen måtte træde til for at forhindre shamanen i at falde omkuld.

Så startede shamanen et sted i cirklen med at hamre på sin tromme rundt om hver enkelt gæst, hver for sig sluttende af med at lade trommen røre deres hoved. Nogle mennesker fik en meget blid berøring, andre fik et ordentligt slag i hovedet, som jeg for eksempel fik.

Da shamanen havde været rundt om alle, var ceremonien mere eller mindre færdig. Picnic-cirklen krympede ind igen, så man sad tættere sammen for hyggens skyld, og man genoptog spisningen og drikningen. Man delte også sin mad med shamanen, som måtte drikke en hel del vodka. Mange kom og gav shamanen en kop gæret hoppemælk at drikke.

Måske sad vi der en halv time eller lidt mere, før folk begyndte af pakke sammen for at tage af sted. Før stedet blev forladt, sørgede nogle af gæsterne for, at alt affald, som lå i græsset, blev fjernet. Til sidst kunne man ikke se, at nogen havde været der, bortset fra de blå hadak i træerne.

I min bekendtes bil begyndte rejsen tilbage til Ulaanbaatar, men jeg fik at vide, at vi lige skulle på et besøg hjemme hos shamanen. Hans ger lignede en almindelig ger udefra og lå i udkanten af en lille landsby i nærheden.

Jeg trådte ind i geren efter mine bekendte. Jeg havde klædt mig i mongolsk dell i dagens anledning for at falde bedre ind i billedet. Til min overraskelse var der både køleskab og fjernsyn inde i geren. Men det var en større overraskelse at finde både et buddhistisk og et shamanistisk alter i samme ger. De var godt nok anbragt lidt fra hinanden, men de var i samme telt. Shamanen lå og sov på sin seng udmattet efter sin kontakt til det spirituelle, både usynlige ånder og synlig vodka.

En ældre kvinde, hans kone eller hjælper, vartede os lidt op. Det blev et kort, høfligt besøg, fordi shamanen ikke var åndeligt tilstede. Vi forlod hurtigt stedet og kørte mod Ulaanbaatar.

Bilen var pakket med folk. Jeg sad på bagsædet i den ene side. Alle havde fået en del indenbords af de våde varer. Især var chaufføren i særligt højt humør. Nu skulle vi hjem til ham og feste videre. Det havde jeg ikke lyst til. Jeg havde også andre ting at gøre i byen. Jeg sagde pænt nej tak, men det forstod de ikke, selv om jeg var meget stædig. Denne diskussion stod på et stykke tid, mens vi kørte.

Da vi var inde i Ulaanbaatar, og bilen var lidt nede i hastighed et sted, jeg havde set før, stod jeg af i farten og rullede rundt på gaden uden at komme noget til. Først da forstod de, at jeg ikke ville med længere og lod mig være. ■

Tekst og foto:
Curth Thraeschouw

Fritz Mühlenweg

Mongolernes vidende ven

For længe siden – helt tilbage i det forrige århundrede – publicerede jeg den første artikel om feltarbejde i Mongoliet i årbogen for Det etnografiske Museum i Leipzig. Derved kom jeg til at lære etnologen Rolf Krusche at kende, for hvem indianerne lige fra barndommen af kom til at betyde det samme, som mongolerne og tuvinerne – blot nogle år senere – kom til at betyde for mig.

Vore samtaler kom snart til at handle om andet end redaktionelle og faglige spørgsmål, og vi blev hurtigt venner. Allerede på et tidligt tidspunkt omtalte han en bog, han som studerende havde læst på biblioteket i det etnografiske institut ved Leipzigs universitet (i 1950'-erne kunne institutter stadig købe bøger i den vesttyske forbundsrepublik), og som havde optaget ham meget: »In geheimer Mission durch die Wüste Gobi« (på dansk: »I hemmelig mission gennem Gobi-ørkenen«) af Fritz Mühlenweg – »du kender den sikkert, den handler om to drenge og deres oplevelser i Mongoliet«. Jeg kendte den ikke.

Siden hen kom bogen ofte på tale, men læse den fik jeg ikke gjort. Jeg kom desværre ikke i nærheden af at læse alt det, jeg gerne ville og burde. Indtil jeg et halvt århundrede senere i en førjuleperiode fik den lille bog i hånden: »Der Christbaum von Hami« af samme forfatter. Den var hurtigt læst, og jeg har flere gange brugt den som julegave.

Noget lignende skete med F. Mühlenwegs: »Fremde auf dem Pfad der Nachdenklichkeit«, også udgivet på Libelle Verlag Konstanz, der i øvrigt fortjener tak for genudgivelsen af Mühlenwegs værker. Her udkom også Fritz Mühlenwegs biografi, skrevet af Ekkehard Faude, med 70 illustrationer, der bragte mig tæt på den Mühlenweg, der havde gjort et så stort indtryk på Rolf Krusche i hans ungdom.

Omsider fik jeg så fat i Fritz Mühlenwegs bogværk: »In geheimer Mission durch die Wüste Gobi«. Mærkeligt nok blev det af forlaget Herder i første omgang udsendt som en ungdomsbog med titlen: »Großer Tiger und Christian« – måske fordi forfatteren selv havde omtalt den som en »røverroman for alle mellem 12 og 70 år« – nok i spøg, for den er alt andet, end hvad man normalt forstår ved en »røverroman«. Betegnelsen stammer fra forlagsredaktører, der satte betegnelsen ungdomsbog på en forkortet version af dette fængslende bogværk, som for øvrigt af *Saturday Review of Literature* kåredes til bedste ungdomsbog i 1952.

Bogen handler om to drenge, Store-Tiger og Christian, der på kinesisk lyder som *Kwi-schan* og betyder »Kompas-bjerg«. De møder på deres eventyrlige rejse gennem Indre Mongoli mange mennesker, herunder flere mongoler, gamle og

unge, der hører til de romanfigurer, som gør størst indtryk.

Det første, jeg læste i bogen, var et par udvalgte citater fra forlagets introduktion forrest i bogen. Især et af citaterne berørte mig meget, fordi det harmonerede med mine egne erfaringer:

Efter en stunds dyb tavshed begyndte den gamle mongol at tale. Han talte med dyb stemme, uden at hæve eller sænke den, og han henvendte sig til Christian: »Har du været længe i mongolerland?« spurgte han.

Lykke måtte træde til: »Den stakkels udlænding«, sagde han, »har kun været i græslandet i fire dage.«

»Det gør mig oprigtigt ondt«, svarede den gamle.

»Hvor må det være trist,« sagde konen, »ikke at være født som mongol!«

»Så sandt«, fastslog den gamle, »det er en ulykke; men hvilken lykke for ham, at han har fundet vejen til os!«

De øvrige 747 sider måtte imidlertid stadig vente – en større opgave skulle først være færdig og sendes ud af huset. Men så gik jeg i gang med at læse bogen – næsten i ét stræk. Og meget måtte jeg læse to gange, anden gang som højtlæsning for at delagtiggøre andre i min glæde. Gerne havde jeg læst mere, men de to drenge – kineseren Store-Tiger og den i Peking fødte Christian, barn af tyske forældre – var efter afslutningen af en oplevelsesrig og til tider ikke ufarlig rejse nået velbeholdne tilbage til Peking.

Da de forlod hjemmet, havde de egentlig kun villet sætte en drage op uden for Pekings bymur. Men det var i perioden med borgerkrige i begyndelsen af 1920'erne, og et tilbud fra nogle soldater fra en tilfældigt forbikørende troppetransport om hjælp til at sætte dragen op fik uforudseelige følger – »her hjalp ingen

kære mor«. Det er en bog, der ligesom »Den lille prins« kan nydes af både voksne og børn.

Da jeg var i Mongoliet første gang, ville Fritz Mühlenwegs fine og umiddelbare kendskab til mongolsk skik og brug være kommet mig rigtig meget til gode. Under min første feltforskning i Altai, hvor jeg endnu måtte gøre brug af en uhåndterlig båndoptager, der var afhængig af lysnettet, gik der meget tid med at vente, fordi nøglepersonerne til båndoptageren ikke var til stede til det aftalte tidspunkt. Det drejede sig om nøgleforvalteren til klubhuset »Røde Hjørne«, hvor der var strøm, bestyreren for elværket, der producerede strømmen, postmanden der opbevarede den tunge båndoptager, så den ikke skulle transporteres de 10 km frem og tilbage på hesteryg mellem jurtelejren og kooperativcentret.

To gange var også hovedpersonen, fortælleren, redet på jagt i flere dage. (Nu ved jeg, at det ikke var på grund af ulyst eller upålidelighed, at han ikke dukkede op, men at det for fortælleren var mere tungtvejende – beroende på gamle forestillinger, der forhindrede ham i uden en tvingende grund, på den forkerte tid af dagen og i de forkerte omgivelser – *ikke* at »udlevere« sit *værktøj* (»eventyr«) til en endnu ukendt fremmed og dermed forbryde sig mod visse normer.

I begyndelsen blev jeg i sådanne situationer en smule urolig. Men der var også kvinder sammen med os, der ventede på, at den nærliggende kooperativbutik skulle åbne. Og på trods af at åbningstidspunktet var overskredet med mere end 2 timer, var de alligevel helt rolige og hyggede sig med hinanden. Efter tre-fire af den slags dage stod det mig lysende klart, at det var *min* indstilling, der skulle ændres.

For år tilbage formulerede jeg det sådan:

»Jeg måtte simpelthen indstille mig på, at mellemeuropæiske og tuvinske tidsbegreber intet har tilfælles, og at jeg befandt mig et sted på jorden, hvor alle endnu ikke går rundt med en aftalekalender. Først da jeg havde opgivet mine skrivebordsforestillinger om et arbejdsprogram og besluttet mig for en hurtig tilpasning af mine opgaver til de givne omstændigheder – det fandt jeg heldigvis ud af var nødvendigt – genvandt jeg den indre ro, som man har brug for i sit arbejde.«

Fritz Mühlenweg havde 35 år tidligere givet udtryk for den samme erfaring, blot på en meget smukkere og dybere måde: »Den der tager til Centralasien må lægge de sædvanlige målestokke fra sig. Han bør betræde landet, som var det den første dag i skabelsen, som hvis han ingen erfaring havde, ikke kendte menneskene, ja ikke engang naturen. At tænke anderledes kræver ikke kun tilpasningsevne, hjertet må også med. Det har de to helte i min historie.«

Hans bog, som varmer éns hjerte, og på mange måder berører og beriger én, og tilmed er spændende skrevet, kan anbefales til alle. Og det uanset om man »kun« interesserer sig for mongolerne og deres land, om man har været der, eller om man synes, man kender mongolerne godt. Og det er en bog for alle, som gerne læser god litteratur. ■

Erika Taube

Artiklen er gengivet fra *Mongolische Notizen* 17/2008, s. 33-34, der udsendes som årsskrift af *Deutsch-Mongolischen Gesellschaft*. Originaltitel: *Fritz Mühlenweg - ein feiner Kenner und guter Freund der Mongolen*.

Omslaget til den danske udgave af romanen er udført af Ejner Chang. Bogen er udsolgt fra forlaget, men kan lånes på enkelte biblioteker, se bibliotek.dk.

Forlagslisten med Fritz Mühlenwegs bøger kan findes på hjemmesiden www.libelle.ch/backlist/mongolei. html.

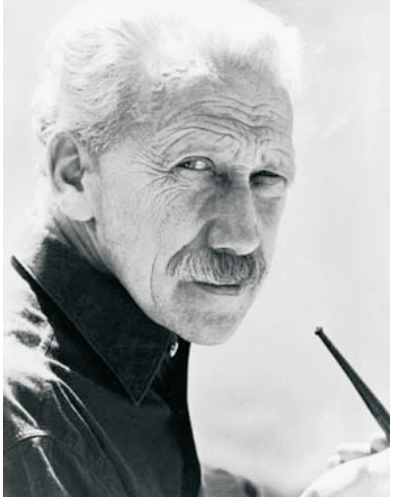

Fritz Mühlenweg blev født i Konstanz 11. december 1898. Efter at have stået i lære som materialist i Bielefeld overtog han sin fars forretning i Konstanz.

1917 blev han indrulleret som soldat i 1. verdenskrig og endte i fransk krigsfangenskab. I midten af 1920'erne flyttede han til Berlin, hvor han blev ansat i handelsafdelingen i det nyetablerede luftfartsselskab *Deutsche Luft Hansa*.

Som bogholder deltog Fritz Mühlenweg i forberedelserne til den af Sven Hedin ledede, store internationale *Sino-Swedish Expedition*, som skulle undersøge de meteorologiske, topografiske og forhistoriske forhold i Mongoliet, Gobi-ørkenen og kinesisk Turkestan.

1927-28 deltog han først som udsendt af *Deutsche Luft Hansa* i ekspeditionens første del. Formålet var at undersøge de klimatiske forudsætninger for at etablere en flyrute Berlin-Peking, og hvor det ville være muligt at anlægge landingspladser med vejrstationer og brændstofdepoter.

1929-30 vendte Mühlenweg for en kortere periode tilbage til Mongoliet. En tredje rejse fra 1931 til foråret 1932 førte ham endnu engang til Gobi-ørkenen som assistent for den tyske meteorolog Waldemar Haude. Indtrykkene fra denne ekspedition bearbejdede han senere til sin ungdomsbog, *In geheimer Mission durch die Wüste Gobi*, og romanen *Fremde auf dem Pfad der Nachdenklichkeit*.

Efter hjemkomsten fra den sidste ekspedition begyndte Fritz Mühlenweg i 1932 at studere maleri ved billedkunstakademiet i Wien, hvor han lærte sin kommende hustru, maleren Elisabeth Kopriwa, at kende. I 1934 slog ægteparret sig ned i Allensbach am Bodensee, hvor de fik syv børn.

Mühlenweg begyndte at male i en tid, hvor den moderne europæiske kunst blev lagt for had i Tyskland under overskriften *entartet*. Som maler fik han kun ringe betydning. Fra 1936 fik Mühlenweg direkte kontakt til Otto Dix, som var flyttet til Hemmenhofen ved Bodensøen i indre eksil. Det blev til et livslangt venskab mellem de to ægtepar.

Under 2. verdenskrig gjorde Mühlenweg tjeneste som tolder ved den tyske grænse til Schweiz.

13. september 1961 døde Fritz Mühlenweg i en alder af 62 år i Allensbach som følge af sit tredje slagtilfælde. Hans alvorligt syge hustru døde halvanden dag senere. Begge er begravet på kirkegården i Allensbach.

Kilde:
de.wikipedia.org

Danske titler

På hin tid: en fortælling om drengen med de to fisk og de fem brød. På dansk ved Preben G. Frandsen. 1957, Don Bosco Bøgerne. 76 s.

I hemmelig mission gennem Gobiørkenen. Forord af Sven Hedin. På dansk ved Ole Henrik Kock. København 1968, Borgens Forlag. Bind 1-3.

Aktuelt

The Mongol Messenger rapporterer:

Præsident uden forkørselsret 17.09.10

Lederen af præsident Ts. Elbegdorjs kontor mødtes den 15. september med cheferne for færdselspolitiet og sikkerhedstjenesten. Med henvisning til det omsiggribende trafikkaos fremlagde han et forslag fra præsidenten. Han sagde, at når præsidenten, statsministeren eller parlamentsformanden befordres i bil, bliver den almindelige trafik standset for at holde kørebanen fri for passage. Men det fører til trafikpropper og irriterer borgerne. Præsidenten ønskede denne praksis afskaffet pr. 20. september 2010.

Chefen for færdselspolitiet, Kh. Enkhjargal, udtrykte sin glæde over forslaget, som var et udtryk for præsidentens respekt for befolkningen. Som anvarlig for topembedsmændenes trafiksikkerhed anså han det for muligt at lade den modkørende trafik passere, når officielle personer kører i bil gennem byen.

Busser med Internet 17.09.10

Fra 13. september begynder 20 bybusser fra *Auto Bus III* at betjene passagererne på syv linjer i Ulaanbaatars gader med *Wi-Fi mobile wimax*. Det var *MCS Com LLC's Telemax Communications Company* og busselskabet, der i fællesskab tog initiativ til at indføre Internet i de offentlige transportmidler. Resultatet er, at passagererne vil have gratis Internet-adgang for deres Wi-Fi-mobiltelefoner, notebooks, iPod og iPhone, mens de kører i bus.

Den administrerende direktør for MCS sagde: »I år præsenterer vi dette program for offentligheden. I Ulaanbaatar er der et stort behov for mobilt Internet i områder med uudviklet infrastruktur, ingen telefonlinjer eller fiberoptiske kabler. Således har familier i ger-områderne kun begrænset adgang til Internet. I 2010 har vi imidlertid investeret 1 mia. tugrik for at dække alle distrikter med det trådløse netværk. Projektet vil være fuldført til november, og borgerne vil derefter have adgang til tjenesten overalt.«

Hvis programmet bliver en succes, vil servicen blive indført i andre selskabers busser.

Ny ambassadør i Mongoliet

Ved en formel ceremoni i Regeringspaladset i Ulaan Baatar overrakte den nytiltrådte danske ambassadør i Kina og Mongoliet, Friis Arne Petersen, onsdag den 29. september 2010 sin akkrediteringsskrivelse til præsident Ts. Elbegdorj.

Æresgarden på Sükhbaatar-pladsen.

Forud for overrækkelsen af akkreditiverne tog æresgarden imod ambassadøren på Sükhbaatar-pladsen foran Regeringspaladset og spillede de to landes nationalhymner.

I forbindelse med overrækkelsen havde ambassadøren en god samtale med Ts. Elbegdorj, hvor det danske samarbejde med Mongoliet og den politiske og økonomiske situation i landet blev drøftet. Ambassadøren mødtes endvidere med Mongoliets udenrigsminister, G. Zandanshatar.

Ceremonien markerede, at Friis Arne Petersen nu formelt er tiltrådt som Danmarks ambassadør i Mongoliet. Friis Arne Petersen er nytiltrådt ambassadør i såvel Kina som Mongoliet og har tidligere været Danmarks ambassadør i Washington.

Under sit besøg i Mongoliet besøgte ambassadør Friis Arne Petersen desuden Dansk Mongolsk Selskab, som bl.a. udfører en række danskstøttede projekter, hvis overordnede mål er at styrke civilsamfundet med henblik på løsning af fattigdomsrelaterede problemer i Mongoliet.

Ambassadør Friis Arne Petersen udtalte i forbindelse med overrækkelsen: »Forholdet mellem Danmark og Mongoliet er præget af stor sympati og tætte historiske bånd. Det er min forhåbning, at samarbejdet kan styrkes yderligere i de kommende år, herunder ikke mindst på det kommercielle område, hvor Mongoliet byder på mange muligheder, navnlig inden for energi og miljø.«

Ambassaden i Beijing
30.09.10

Besøg hos selvhjælpsgruppen Steppens Mongoler.

Vejrbidte statuer får nyt liv

Avisen 'Izvestiya Ulanbator khoto' rapporterede den 15. juli 1925, at »ifølge mongolsk tradition blev 4-års dagen for Folkets Revolution fejret med møder på pladsen, der bærer D. Sukhbaatars navn«. Statuen af Sukh Janjin (betyder general Sukhbaatar) står på det sted, hvor hans hest urinerede under et politisk møde den 8. juli 1921. Hestens urinering blev opfattet som et godt varsel, og en mand kaldet »Klodshans« Gavaa gravede en afmærkningssten ned på stedet. Marskal Choibalsan fik senere stenen gravet op og udpegede stedet som den rette placering for monumentet for Sukhbaatar, da billedhuggeren Choimbol i 1946 spurgte, hvor han skulle placere det.

I Ulaanbaatars centrum erklærede »revolutionshelten« Damdin Sukhbaatar i juli 1921 Mongoliets endelige uafhængighed af kinesernes overherredømme. På pladsen, der bærer hans navn, står statuen af ham højt til hest. Den 15. september begyndte restaureringen af feltherren.

Statuen, som blev afsløret tilbage i 1946, er udført af den kendte billedhugger S. Choimbol i anledning af 25-året for Det mongolske Folks Revolution. Den vil nu blive fjernet, og en ny støbt i bronze vil blive sat op i stedet. Monumentets basis og de omgivende løver vil blive renoveret med granit.

Istandsættelsen af monumentet har været diskuteret siden 2004. I 2008 vedtog regeringen en resolution om at istandsætte statuerne af general D. Sukhbaatar og marskal Kh. Choibalsan. Der blev nedsat en arbejdsgruppe under ledelse af Ulaanbaatars borgmester, der udarbejdede et budget. Men regeringen skrinlagde projektet på grund af for høje omkostninger.

Planen om at renovere monumentet på Sukhbaatar-pladsen, hvor udenlandske og lokale gæster og turister ofte færdes, lå herefter stille i en periode, indtil et nyt og meget billigere projekt opnåede tilslutning. Statens samlede udgifter til istandsættelsen af de to statuer vil beløbe sig til 900 mio. tg. [ca. 4,1 mio. kr.] Arbejdet på de to monumenter vil foregå samtidig og er planlagt til at være afsluttet den 20. februar 2011.

B. Ooluun
The Mongol Messenger
38(1003):1,3 – 24.09.10

Statuen af Choibalsan står foran Mongoliets Statsuniversitet. Khorloogiin Choibalsan (1895-1952) var den kommunistiske leder af Den mongolske Folkerepublik fra 1930'erne til sin død. Han var formand for Baga Hurals præsidium 1929-30 og statsminister 1939-52.

MPRP gør op med revolutionen

89 år efter sin stiftelse besluttede det forhenværende kommunistparti MPRP at fjerne ordet 'Revolution' fra partinavnet. Det sker samtidig med, at partiet befæster sin stilling som et centrum-venstre-parti efter socialdemokratisk forbillede.

MPRP, *Mongolian People's Revolutionary Party*, Mongoliets regeringsbærende parti, holdt sin 26. kongres i Statens Hus i dagene 4.-8. november under parolen »Reform, lederskab og udvikling«. Kongressen vedtog ændringer af partiets navn, flag, vedtægter, ideologi og politisk program og valgte en ny ledelse.

Navneskiftet har været ivrigt diskuteret gennem de seneste måneder, og de 800 delegerede (med undtagelse af 6) var således parat til at fjerne ordet »Revolution« fra partiets navn og ændre det til *Mongolian People's Party* – Det mongolske Folkeparti. Derved fik partiet sit gamle navn tilbage fra det oprindelige stiftelsesår 1921.

Man blev også enig om, at partiets logo skal være en rose formet som et pentagram, hvilket symboliserer socialdemokratisk ideologi. Inde i rosen er der en Soyombo, symbolet på national uafhængighed. Partiflaget består nu af farverne rød, hvid og blå. Den første tredjedel af flaget er rød som et symbol på Mongoliets uafhængighed og fremgang, den midterste del er hvid som symbol på retfærdighed, enhed og tro, mens den sidste tredjedel er himmelblå som symbol på udvikling og stat. Partiets logo er placeret i det hvide felt.

De delegerede til kongressen, der genindførte det oprindelige partinavn den 5. november, genvalgte statsminister S. Batbold til formand for partiet. Formandsvalget skete ved hemmelig afstemning og med en ny teknologi i form af en automatisk stemmeoptællingsmaskine.

I sin timelange kongrestale sagde den genvalgte formand blandt andet, at partiets vigtigste opgaver er at skaffe arbejde til mongolerne, at forbedre befolkningens fysiske og psykiske sundhedstilstand, at sørge for uddanelse på verdensniveau, at reducere kriminaliteten og at forbedre Mongoliets økonomi for at gøre alt dette muligt.

»Fattigdom og arbejdsløshed er blevet vort samfunds svøbe. I dag er 2-3% af befolkningen velhavende, ca. 60% har mellemindkomster og 38% er fattige. Vi har ikke opnået den succes, vi ønskede, selv om vi i 20 år talte om modernisering og reformer, iværksatte politiske fremstød og arbejdede hårdt for at opnå resultater. … Befolkningens livsvilkår er ikke blevet bedre. Tværtimod er fattigdomsspiralen drejet den forkerte vej. Derfor må MPP finde en vej ud af den onde cirkel af arbejdsløshed-fattigdom – fattigdom-arbejdsløshed. Det handler om anlægsarbejder. Store anlægsarbejder kræver en enorm arbejdsstyrke, som vil få folk ud af fattigdommen og føre til den ønskede udvikling.«

Kongressen vedtog, at MPP skal være en »centrum-venstre« politisk kraft på basis af socialdemokratiske værdier med vægt på national uafhængighed og befolkningens grundlæggende behov.

S. Batbold udtrykte det på denne måde: »Det centrum-venstre politiske parti forfølger det sociale perspektiv, sætter mennesket i centrum for sin politik og fremmer menneskelig udvikling på det sociale område. Vort partis stilling er irreversibel, og vi vil indføre en omfattende social velfærdspolitik og reducere fattigdommen i Mongoliet. Omdrejningspunktet for vores politik vil være at skabe en relativt velstående middelklasse.« …

B. Ooluun
The Mongol Messenger
45(1010):1,3 – 12.11.10

Det nye partihovedkvarter, 'Uafhængighedspaladset', under opførelse. Forventet ibrugtagning marts 2011. Foto: DMA

POST B
PP DANMARK
Returneres ved varig adresseændring

DMS nyt

Mongolsk statsbesøg

Torsdag aften den 7. oktober ankom Mongoliets præsident HE Ts. Elbegdorj på officielt besøg i Danmark. Om fredagen stod han i spidsen for en delegation af mongolske erhvervsfolk, der er interesserede i at udvikle samhandel og know-how mellem de to lande, især inden for energi, småindustri og landbrug. Der blev også tid til en officiel frokost på Amalienborg. Samme aften var der uddeling af medaljer i *Asia House* i København Frihavn. Besøget sluttede lørdag.

Øverst: Præsident Ts. Elbegdorj flankeret af ambassadør B. Enkhmandakh, formand for DMS Rolf Gilberg og konsul Søren Haslund-Christensen.
Nederst: Medlemmer af bestyrelsen, Anita Garbers, Jan Koed og Rolf Gilberg, spiser pindemadder efter medaljeuddelingen. Foto: Dölma Gilberg

Bidrag
Hvis du ønsker at bidrage økonomisk til Dansk Mongolsk Selskabs sociale aktiviteter i Mongoliet, kan du indsætte et støttebeløb på Selskabets bankkonto i Nordea reg.nr. 2191 kontonr. 7560 645818. Ethvert bidrag modtages med taknemmelighed.

Under overskriften 'Upcoming / / My Color' afholdt den unge mongolske maler og designer Khaliun Enkhbat en maleriudstilling i VerdensKulturCentret, Nørre Allé 7, i dagene 18.-30. oktober. Khaliun er født i Ulaanbaatar 1987, hvor hun dimitterede fra Det mongolske Videnskabs- og Teknologiuniversitet som grafisk designer og billedkunstner i 2008. Hun har arbejdet i Danmark siden 2008. Foto fra fernisering den 18. oktober. www.haliun.wordpress.com
Foto: Jan Koed

Mange af Selskabets medlemmer kender til historien om de danske pionerer, der i begyndelsen af 1920'erne drog til det fjerne Ydre Mongoli for at etablere et mønsterlandbrug i Bulgun Tal. Og mange har selv haft mulighed for senere at besøge stedet. I begyndelsen af december i år var turen så kommet til en genvisit. Den mongolske gruppe, der bestod af fem personer med tilknytning til Erdenebulgan, fik i løbet af en travl uge et godt indtryk af den danske hovedstad med besøg på bl.a. Amalienborg, institutioner for børn og dansk/svensk landbrug. Til højre i billedet fortæller ejeren af Bjärsgård ved Klippan, Sten Gyllenstierna, om sin bedrift. Til venstre oversætter Bulgan Njama til mongolsk, mens borgmesteren for Erdenebulgan Sum, D. Bekhbat og landmand G. Baigal lytter interesseret til. S. Altantuya står med kameraet. Foto: Jan Koed

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby